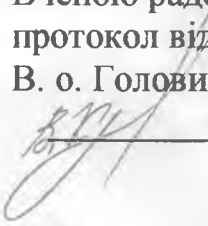

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра аудиту, державного фінансового контролю та аналізу

Затверджено
Вченою радою Факультету ПСОА
протокол від 03.11.2022 № 4
В. о. Голови Вченої ради Факультету
 В. М. Краєвський

Методичні рекомендації
до проведення семінарських занять
з навчальної дисципліни «Судові експертизи у фінансових розслідуваннях»
для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
(денної та заочної форм навчання)
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Державний аудит; судово-економічна експертиза
у фінансових розслідуваннях»

Методичні рекомендації складені на основі робочої програми навчальної дисципліни «Судові експертизи у фінансових розслідуваннях», затвердженої Науково-методичною радою Університету «19» 10. 2022 протокол №9.

Укладач

Т. М. Міщенко, к.е.н., доцент кафедри аудиту, державного фінансового контролю та економічного аналізу

Рецензенти

В. А.Тарашенко, к.е.н., доцент кафедри аудиту, державного фінансового контролю та економічного аналізу

О.П. Колісник, к.е.н., доцент кафедри обліку та консалтингу

Розглянуто і схвалено кафедрою аудиту, державного фінансового контролю та о аналізу, протокол від 20. 10.2022 № 4

Завідувач кафедри
аудит, державного фінансового
контролю та економічного аналізу

А. В.Лісовий, д.е.н, професор

	Зміст	Стор.
1.	Передмова	4
2.	Мета та завдання семінарських занять	4
3.	Пояснення та завдання за темами навчальної дисципліни	5
3.	Тематика завдань для поглибленого вивчення навчальної дисципліни	27
4.	Рекомендована література	28

Передмова

Найбільша частка правопорушень у сфері економіки припадає на порушення податкового законодавства. Виявлення і розкриття правопорушень потребує не тільки юридичних знань, а й спеціального досвіду в різних сферах економіки. В Україні податкове регулювання суб'єктів господарської діяльності перебуває у постійній зміні. Велика кількість податків, складний механізм їх обчислення і сплати в бюджет, часта зміна податкового законодавства ускладнюють як теоретичне сприйняття окремих податків, так і практичне їх обчислення та спонукає платників податків до незаконної мінімізації податкових платежів.

Одним із інструментів дослідженням злочинів у сфері оподаткування є судові експертизи, які використовуються слідчими детективами Бюро економічної безпеки під час проведення фінансових розслідувань з метою документального та нормативного обґрунтування виявлених злочинних схем ухилення від сплати податків. Для виконання завдань, які стоять перед судовими експертизами потрібно глибокі знання в криміналістиці, товарознавстві, в будівельно-технічній, технологічній, комп'ютерно-технічній сферах. Оскільки найчастіше слідчі детективи БЕБ використовують судово-економічну експертизу, то потрібні глибокі знання не тільки у правовій сфері, а й у сфері фінансів, ціноутворення, оподаткування, бухгалтерського та податкового обліку, економічного контролю та аудиту, аналізу господарської діяльності та інших галузях економіки. Використання цих спеціальних знань для захисту економічних інтересів держави, пов'язано, перш за все, з проведенням різних видів судово-економічної експертизи. Оскільки, саме судово-економічна експертиза є найбільш ефективним заходом доказування у кримінальних провадженнях з питань ухилення від сплати податків.

В процесі вивчення навчальної дисципліни «Судові експертизи у фінансових розслідуваннях» вкрай важливо використовувати теоретичний лекційний матеріал як у вирішенні навчальних ситуацій. Оскільки, виконання практичних завдань дозволяє не тільки закріпити отримані на лекціях знання, а й поєднати їх з раніше отриманими знання по суміжним дисциплінам та поглибити їх. Під час вирішення навчальних завдань здобувачі вищої освіти мають можливість навчитися самостійно працювати з нормативними актами та додатковою літературою.

Для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форм навчання під час вивчення дисципліни «Судові експертизи у фінансових розслідуваннях» передбачено проведення семінарських занять.

Семінарські заняття, як форма навчального процесу, передбачає під керівництвом викладача обговорення здобувачами вищої освіти теми семінару та виконання навчальних завдань.

Головною метою семінарських занять є використання теоретичних знань, отриманих на лекційних заняттях, для вирішення навчальних ситуацій та забезпечення розвитку творчого професіонального мислення і пізнавальної мотивації здобувачів.

Семінарські заняття надають можливість здобувачам вищої освіти досягнути **таких цілей**:

- виступати в ролі суб'єктів призначення та суб'єктів проведення судово-економічної експертизи;
- оволодіти навичками, постановки і розв'язання завдань та проблем інтелектуального характеру;
- оволодіти вмінням відстоювати власну точку зору;
- продемонструвати рівень теоретичної підготовки.

Семінар пов'язаний зі усіма видами навчальної роботи і, передусім, з лекційним викладанням та самостійною роботою здобувачів вищої освіти.

Найбільш поширеними методами активізації роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях є:

- семінар-бесіда. Характерною ознакою, якої є чітко сформульовані питання, на які здобувачі вищої освіти мають давати відповіді в результаті самостійного вивчення відповідних джерел;
- семінар-коментоване читання. Цей вид семінару проводиться шляхом зачитування окремих тез першоджерела з паралельним коментарем. Науковий коментар може здійснюватися як викладачем, так і окремими здобувачами вищої освіти, яким завдання видається заздалегідь.

Коментоване читання допомагає здобувачам вищої освіти глибше розібратися у змісті першоджерел;

– семінар-контрольна. Проводиться у вигляді самостійної письмової роботи за окремими питаннями (темами) з наступним обговоренням.

– семінар-колоквиум. Представляє собою співбесіду викладача із здобувачами вищої освіти, має на меті обговорення проблемних питань, пошук шляхів їх вирішення на прикладі навчальних ситуацій, з'ясування рівня теоретичних знань здобувачів та їх поглиблення шляхом застосування у вирішенні навчальних ситуацій.

Такий порядок організації семінарських занять є одним з найефективніших, оскільки допомагає викладачу краще пізнати інтелектуальний рівень кожного здобувача вищої освіти, донести до нього потрібні знання, перевірити та оцінити, як ці знання засвоєні.

Для активізації самостійного виконання навчального завдання, в підгрупах спочатку обговорюється, послідовність і методика дій для вирішення конкретної проблеми, поставленої в завданні, а потім прийняте рішення виноситься на загальну дискусію академічної групи. Такий хід виконання навчальних завдань дає змогу кожному здобувачу вищої освіти вдосконалити практичні навички, збільшити досвід пошуку і прийняття оптимальних рішень, досягти більш високого рівня засвоєння лекційного матеріалу.

Пояснення та завдання за темами навчальної дисципліни

Семінарське заняття 1

Вид семінарського заняття: Семінар-колоквиум.

Тема семінарського заняття: Види експертиз та їх використання у фінансових розслідуваннях

Мета семінарського заняття: Закріпити отримані на лекціях знання щодо використання різних видів експертиз у фінансових розслідуваннях.

Питання для обговорення:

1. Необхідність використання судових експертиз у кримінальних провадженнях, пов'язаних з ухиленням від сплати податків.

2. Предмет, об'єкти криміналістичних експертиз, які використовуються у фінансових розслідуваннях.

3. Предмет, об'єкти товарознавчих експертиз, які використовуються у фінансових розслідуваннях.

4. Предмет, об'єкти інженерно-технічних експертиз криміналістичних експертиз, які використовуються у фінансових розслідуваннях.

5. Предмет, об'єкти інженерно-технологічних експертиз криміналістичних експертиз, які використовуються у фінансових розслідуваннях органів.

6. Поняття судово-економічної експертизи та її значення для розкриття злочинів в сфері оподаткування.

7. . Необхідність виокремлення нового виду – судової податкової експертизи.

8. Структурні складові методології судово-економічної експертизи в оподаткуванні: принципи; завдання; структура; методичні інструменти; побудова й організація діяльності.

9. Класи завдань судово-економічної експертизи

Завдання та методичні вказівки для проведення семінарського заняття:

Завдання 1. У ході проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо ухилення від сплати податків службовими особами ТОВ «Вектра» у слідчого детектива виникла необхідність у компетентних висновках експерта стосовно відповідності підписів посадових осіб ТОВ «Вектра» та ПП «Мрія» в актах виконаних робіт в період з 01.01.20_ р. по 01.03.20_ р.

Необхідно:

1. Встановити, який клас, рід, вид експертизи необхідно провести за даних обставин.

2. Вказати мету, предмет, завдання даного (роду) виду експертизи.

3. Сформулювати можливі питання, які на які повинен відповісти експерт.

Завдання 2. За результатами вивчення висновку експерта-економіста слідчий детектив вважає, що він має ознаки упередженості. Пізніше при дослідженні даного питання з'ясовано, що висновок складено зацікавленим у результатах експертизи експертом. Слідчим призначено нову експертизу із залученням незацікавленого експерта.

Необхідно:

1. Визначити вид призначеної експертизи.
2. Вказати та нормативно обґрунтувати вид відповідальність експерта за надання упередженого висновку.

Завдання 3. У ході досудового розслідування у кримінальному провадженні слідчим детективом з'ясовано, що на підприємстві «Сумижилінтербуд» відображено в бухгалтерському та податковому обліку проведення фінансово-господарських операцій, а саме отримання послуг з будівельно-ремонтних робіт нежитлового будинку, що нібито надавалися, як встановлено в ході досудового розслідування, підприємством з ознаками «фіктивності» ТОВ «Піраміда». За результатами вказаних операцій «Сумижилінтербуд» сформовано податковий кредит з ПДВ в сумі 156743 грн. У слідчого є підстави вважати, що фактично будівельно-ремонтні роботи ТОВ «Піраміда» не виконувало, а акти виконаних робіт підписані від імені керівника ТОВ «Піраміда» бухгалтером «Сумижилінтербуд» з наслідуванням підпису керівника ТОВ «Піраміда». Для встановлення фактичних обставин справи необхідні спеціальні знання, тому слідчим призначено судові експертизи.

Необхідно:

1. Вказати, які види судових експертиз необхідно провести та до яких класів та родів вони відносяться.
2. Назвати предмет та об'єкти судових експертиз за наведеною справою.

Завдання 4. Під час кримінального провадження з питань оподаткування у детектива виникла необхідність застосування спеціальних знань для з'ясування питань:

1. Чи виготовлений товар в умовах промислового виробництва, чи кустарним способом?
2. Яким конкретним підприємством і коли виготовлено товар?
3. З якої сировини виготовлена продукція її відповідність якісним та вартісним параметрам?
4. Чи відповідає якість виробу вимогам стандартів, технічних умов, наданим зразкам?
5. Вимогам якого стандарту або яких технічних умов має відповідати даний товар?
6. З якого виду матеріалу виготовлено даний виріб?

Необхідно:

1. Визначити який клас експертиз необхідно використати для проведення дослідження?
2. Вказати які з наведених питань мають ідентифікаційний та діагностичний характер.

Завдання 5. У ході кримінального провадження встановлено, що будівельна компанія «Бобри» заключила договір з ПП «Сонечко» на будівництво об'єкта нерухомості, кошторисна вартість якого 1000 000 грн., але у слідчого детектива є підозри, що у результаті виконання договору фактична вартість об'єкта будівництва є значно меншою ніж вказано в первинних документах та кошторисі на будівництво.

Необхідно вказати:

1. Який вид (підвид) експертизи необхідно провести, до якого класу та роду він належить?
2. Сформулювати можливі питання до експерта відповідно до ситуації.

Завдання 6. У ході досудового розслідування у кримінальному провадженні з питань оподаткування слідчим детективом з'ясовано, що підприємство «Сумижилінтербуд» уклало договір з місцевим органом влади на ремонт споруди, проте у слідчого виник сумнів щодо фактичного виконання ремонтних робіт, їх якості та відповідності проектно-кошторисної документації, на ремонт споруди, вимогам нормативних документів, що діють на території України в галузі будівництва.

Необхідно вказати:

1. Який вид (підвид) експертизи необхідно провести, до якого класу та роду він належить?
2. Сформулювати можливі питання до експерта відповідно до ситуації.

Завдання 7. У ході досудового розслідування у кримінальному провадженні з питань оподаткування виявлено та вилучено алкогольну продукцію з ознаками фальсифікації, а також

обладнання, яке використовувалося для виготовлення та пакування (закручування пляшок) цієї продукції. У зв'язку з цим у слідчого детектива виникла необхідність з'ясувати питання:

1. Чи дійсно пляшки з фальсифікованим алкоголем виготовлялися (закручувалися пробки) на даному обладнанні?

2. Чи залишені сліди рук конкретною (прізвище) особою?

3. Чи є ознаки перенесення вилучених слідів з однієї поверхні на іншу?

Необхідно вказати:

1. Який вид (підвид) експертизи необхідно провести, до якого класу та роду він належить?

2. Назвати предмет та об'єкти судових експертиз за наведеною справою.

Завдання 8. У ході досудового розслідування у кримінальному провадженні з питань оподаткування вилучено комп'ютерну техніку, носії інформації, які використовувалися ТОВ «Омега-5» для ведення бухгалтерського та податкового обліку.

У зв'язку з цим у слідчого детектива виникла необхідність з'ясувати питання:

1) Чи міститься на даному носії інформація про фінансово-господарську діяльність ТОВ «Омега-5»?

2) Чи міститься на даному носії інформація, яка має ключові слова «ПП «Ракета»?

3) Коли, ким були створені досліджувані файли?

4) У який період часу створені файли, та яка дата останнього редагування?

5) Чи містилася на носії інформація, що була знищена, якщо так, то яка саме?

6) З якого з наданих комп'ютерів здійснювався вихід у мережу INTERNET, за якими адресами, в який період часу?

Необхідно вказати:

1. Який вид (підвид) експертизи необхідно провести, до якого класу та роду він належить?

2. Вказати які з наведених питань мають ідентифікаційний та діагностичний характер.

Завдання 9. Визначити, до яких із форм, методів та прийомів контролю (ревізія, незалежний аудит, судово-економічна експертиза, інвентаризація) належать такі характеристики:

1. Є підприємницькою діяльністю.

2. Визнається у всьому світі незалежною формою господарського контролю.

3. Для її проведення підставою є постанова органу слідства.

4. Завданням є збереження державної власності, попередження і профілактика зловживань.

5. Здійснюється на добровільних засадах.

6. Здійснюється з метою виявлення фактичної наявності об'єкта перевірки.

7. Є примусовою формою контролю, здійснюється за розпорядженням вищих органів.

8. Є слідчою дією, яка призначається після порушення кримінальної справи.

9. Здійснюється для контролю за відповідністю матеріально відповідальних осіб.

10. Здійснюється на договірних засадах.

11. Діяльність посадової особи обмежується рамками матеріалів, надісланих йому слідчими.

12. Проводиться тільки після здійснення господарської операції.

13. Посадова особа не може здійснювати ніяких самостійних дій щодо збору і пошуку додаткових матеріалів.

14. Посадова особа має право вилучати документи, опечатувати місця зберігання матеріальних цінностей, коштів і документів.

15. Спосіб доведення протиправних дій осіб, проти яких порушено кримінальну справу.

16. У результаті перевірки складається інвентаризаційний опис.

17. Здійснюється за планом роботи контролюючого органу без погодження з керівником підприємства, що контролюється.

18. У результаті перевірки складається акт.

19. Проводиться на недержавних підприємствах за ініціативою правоохоронних органів.

Відповідь оформити у вигляді таблиці.

Завдання 10. Вкажіть відповідність поняття їх визначенням

1. об'єкти судово-економічної експертизи у	А фактичні дані й інформація про господарські операції, яка містяться в об'єктах дослідження, що пов'язані з визначенням бази оподаткування, нарахуванням та сплатою податків, зборів, платежів.
--	--

фінансових розслідуваннях	
2.предмет судово-економічної експертизи	Б фактичні дані, які містяться в об'єктах дослідження, та інформація про господарські операції (стан і результати економічної діяльності суб'єктів економічних відносин), та встановлюються й одержуються в результаті дослідження документів із застосуванням спеціальних знань у галузі економіки
3.предмет судово-економічної експертизи у фінансових розслідуваннях	В документи, що містять дані про матеріальні, трудові, фінансові ресурси, процеси господарської діяльності, які відображені в системі бухгалтерського, податкового обліку і звітності та впливають на визначення бази оподаткування, нарахування та сплату податків, зборів, платежів
4.об'єкти судово-економічної експертизи	Г документи, що містять дані про матеріальні, трудові, фінансові ресурси, процеси господарської діяльності та система бухгалтерського, податкового обліку і звітності (первинні документи, реєстри бухгалтерського і податкового обліку, форми бухгалтерської, податкової та статистичної звітності).

Завдання для самоконтролю:

Тести

1. Експертиза, що проводиться із застосуванням спеціальних знань різних галузей науки, техніки або інших спеціальних знань для вирішення одного спільного (інтеграційного) завдання (питання), називається:

- а). комісійна
- б). однопредметна
- в). комплексна
- г). додаткова

2. Комісійна експертиза – це:

- а). експертиза, в якій беруть участь не менше двох експертів різних спеціальностей
- б). експертиза, яку проводить один експерт
- в). експертиза, в якій беруть участь не менше п'яти експертів різних спеціальностей
- г). експертиза, яка проводиться двома чи більшою кількістю експертів, що мають кваліфікацію судового експерта за однією експертною спеціалізацією (фахівцями в одній галузі знань)

3. Основним завданням якої експертизи є ідентифікація виконавця рукописного тексту:

- а). судово-медичної
- б). трасологічної
- в). дактилоскопічної
- г). почеркознавчої

4. Під час проведення якої експертизи вирішується питання щодо установлення типу та ідентифікації комп'ютерної і копіювально-розмножувальної техніки за виготовленими за їх допомогою матеріальними документами:

- а). фототехнічної
- б). експертизи відеозвукозапису
- в). експертизи голограм
- г). технічної експертизи документів

5. Відповідно до Закону України «Про судову експертизу» винятково державними спеціалізованими експертними установами здійснюються такі експертизи:

- а). товарознавчі
- б). бухгалтерські
- в). судово-медичні
- г). мистецтвознавчі

6. Установлення обставин, пов'язаних з використанням комп'ютерно-технічних засобів, інформації та програмного забезпечення виявлення інформації та програмного забезпечення, що містяться на комп'ютерних носіях, є завданням:

- а). фототехнічної експертизи
- б). експертизи комп'ютерної техніки і програмних продуктів
- в). експертизи відеозвукозапису
- г). техніко-криміналістичної експертизи

7. Визначення документальної обґрунтованості оформлення операцій з одержання, зберігання, виготовлення, реалізації товарно-матеріальних цінностей, у тому числі грошових, є завданням:

- а). експертизи документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності
- б). технічної експертизи документів
- в). експертизи матеріалів, речовин та виробів
- г). товарознавчої експертизи

8. Яка експертиза вирішує питання про те, який індивідуально-рольовий статус має підекспертна особа у злочинній групі (лідер, підвладний, ведений тощо):

- а). психологічна експертиза
- б). біологічна експертиза
- в). експертиза відеозвукозапису
- г). портретна експертиза

9. Ідентифікація особи за слідами її рук, які залишені на місці події, вирішення завдань, пов'язаних з визначенням механізму слідоутворення, особливостями будови руки, яка залишила слід, є завданням:

- а). балістичної експертизи
- б). портретної експертизи
- в). експертизи слідів злочину
- г). дактилоскопічної експертизи

10. До криміналістичних експертиз належить:

- а). гірничотехнічна експертиза
- б). економічна експертиза
- в). психологічна експертиза
- г). трасологічна

11. За допомогою якої експертизи вирішують питання про стать особи, якою виконано рукописний текст?

- а). лінгвістичної експертизи усного мовлення
- б). технічної експертизи документів
- в). трасологічної експертизи
- г). почеркознавчої експертизи

12. За допомогою якої експертизи вирішують питання про те, чи складено текст документа особою самостійно або під диктування, чи його виконано шляхом переписування?

- а). психологічної експертизи
- б). почеркознавчої експертизи
- в). авторознавчої експертизи
- г). технічної експертизи документів

13. За допомогою якої експертизи вирішують завдання виявлення залитих, замазаних, вицвілих та інших слабо видимих або невидимих текстів (зображень) на різних матеріалах?

- а). технічної експертизи документів
- б). трасологічної експертизи
- в). експертизи матеріалів, речовин та виробів
- г). інженерно-технічної експертизи

14. За допомогою якої експертизи вирішують питання про те, чи замінювались у документі (договорі, зошиті, книзі, медичній картці тощо) аркуші?

- а). трасологічної експертизи
- б). почеркознавчої експертизи

в). експертизи матеріалів, речовин та виробів

г). технічної експертизи документів

15. Судово-економічна експертиза — це:

а) багатопредметні комісійні контрольні процедури;

б) процесуальна дія, що полягає у вивченні експертом-економістом матеріалів справи в межах його спеціальних знань на завдання слідчого або суду;

в) процесуальна дія при розгляді майнових спорів;

г) процесуальна дія, яка полягає у вивченні експертом-економістом питань, передбачених експертним завданням.

16. Одним із завдань судово-економічної експертизи є:

а) проведення аналізу фінансово-господарської діяльності з метою визначення способів підвищення її економічної ефективності;

б) перевірка фактичного стану майна на підприємстві;

в) визначення кола осіб, відповідальних за збереження матеріальних цінностей у період виникнення нестач і лишків;

г) визначення кола осіб, відповідальних за порушення чинного законодавства.

17. Залежно від етапу вирішення справи призначаються такі види судово-економічної експертизи:

а) досудова і судова;

б) основна і додаткова;

в) первинна і повторна;

г) комісійна, додаткова.

18. Основна судово-економічна експертиза:

а) повністю розв'язує поставлені перед нею завдання у справі, що розслідується;

б) експертиза, у процесі проведення якої об'єкт досліджуються вперше;

в) призначається судом після висновку первинної експертизи, коли поставлені перед експертом-бухгалтером завдання залишилися нерозв'язаними;

г) проводить групою експертів з різних галузей знань.

19. Додаткова експертиза – це один із видів експертизи:

а) у процесі якої об'єкт досліджується вперше;

б) призначається після розгляду судом висновку первинної експертизи, коли з'ясовується, що усунути неповноту або неясність висновку через допит експерта-економіста не можна;

в) призначається за ініціативою суду або за клопотанням учасників процесу, який має сумніви в правильності висновку первинної експертизи, пов'язані з його необґрунтованістю;

г) проводить групою експертів з різних галузей знань.

20. Не відноситься до економічної експертизи (згідно Переліку основних видів судових експертиз, за якими присвоюється кваліфікація судового експерта фахівцям, що не працюють у державних спеціалізованих установах):

а) вартісна оцінка земельних ділянок

б) дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності

в) вартісна оцінка нерухомості

г) оцінка літальних апаратів та судноплавних засобів.

Рекомендована література:

Основна: [1-8; 14-22]

Додаткова: [1; 5; 6; 8]

Інформаційні ресурси і Інтернеті: [1-4]

Міжнародні видання: [1; 8; 9; 10]

Семінарське заняття 2

Вид семінарського заняття: Семінар-контрольна.

Тема семінарського заняття: Методичні аспекти судово-економічної експертизи у фінансових розслідуваннях

Мета семінарського заняття: Перевірка засвоєння здобувачами вищої освіти лекційного матеріалу та самостійної роботи за темою « Місце судово-економічної експертизи у фінансових розслідуваннях та її методичні аспекти» та вміння визначати проблемні питання методики проведення експертних досліджень та напрямів їх вирішення.

Питання для контролю та обговорення:

1. Загальна характеристика методу економічної експертизи.
2. Загальнонаукові та власні методи економічної експертизи..
3. Прийоми дослідження облікової інформації при проведенні економічних експертиз.
4. Методичні прийоми узагальнення, оцінки та реалізації експертного дослідження.
5. Відновлення бухгалтерського обліку, як метод розслідування злочинів у сфері оподаткування.
6. Метод моделювання в судово-економічній експертизі.

Методичні вказівки проведення семінарського заняття:

Семінар-контрольна проводиться у вигляді самостійної письмової роботи за окремими питаннями з наступним обговоренням. Форма роботи – контрольний диктант. Проводиться семінар за раніше вивченим матеріалом. На письмову роботу відводиться до 80 % часу семінару. Час, що залишився, присвячується розгорнутому обговоренню питань семінару та оцінюванню роботи здобувачів вищої освіти.

Завдання для самоконтролю:

Тести

1. Зазначте спосіб перевірки, у ході якої провадиться зіставлення документів різних платників податків за одною операцією:
 - а) аналітична перевірка;
 - б) взаємний контроль;
 - в) зустрічна перевірка;
 - г) контрольне порівняння.
2. Найбільш поширений загальнонауковий метод дослідження обґрунтованості господарських операцій за даними синтетичного й аналітичного обліку це
 - а) індукції;
 - б) дедукції;
 - в) конкретизації;
 - г) абстракція
3. До процедур судово-економічної експертизи належать:
 - а) дослідження взаємовідносин суб'єктів і об'єктів права;
 - б) побудова організаційних, інформаційних моделей об'єктів, що досліджуються в експертизі;
 - в) співставлення;
 - г) дослідження документів.
4. Зазначте групи способів і прийомів, що характеризують метод судово-економічної експертизи:
 - а) загальнонаукові і розрахунково-аналітичні методичні прийоми контролю;
 - б) загальнонаукові і власні методичні прийоми контролю;
 - в) органолептичні, розрахунково-аналітичні і документальні методичні прийоми контролю.
 - г) власне методичні прийоми та розрахунково-аналітичні.
5. До документальних прийомів експертного дослідження кількох документів належать:
 - а) зустрічна, взаємна перевірка;
 - б) хронометраж;
 - в) лабораторний аналіз;
 - г) арифметична перевірка;
6. Методом судово-економічної експертизи є:
 - а) сукупність дій, спрямованих на суб'єкти контролю;
 - б) сукупність способів і прийомів які застосовуються за допомогою спеціальних процедур при експертному дослідженні;
 - в) сукупність елементів за допомогою яких проводять експертне дослідження.

г) сукупність методичних прийомів і способів, які застосовуються експертом-економістом під час дослідження документів та інших матеріалів, наданих йому слідчим або судом.

7. Власні наукові методи дослідження судово-економічної експертизи

а) розрахунково-аналітичні; документальні; органолептичні; узагальнення, оцінювання та реалізація результатів експертизи.

б) статистичні розрахунки; економіко-математичні методи, документальні; органолептичні прийоми;

в) перевірка доброякісності вихідної інформації; спрощення цифрових даних; приведення даних до виду співставлення; обробка планових і звітних даних;

г) визначення середніх і відносних величин; складання аналітичних таблиць та графіків, порівняння, групування показників.

8. Прийоми загальної методики судово-економічної експертизи е

а) однаковими для всіх видів і форм контролю;

б) залежними від характеру злочину, місця його скоєння, особливостей документування і обліку операцій, які впливають на оподаткування;

в) притаманними тільки для проведення експертних досліджень;

г) однаковими не залежно від характеру злочину, місця його скоєння, особливостей документування і обліку операцій, які впливають на оподаткування;

9. Прийоми часткової методики судово-економічної експертизи е

а) однаковими для всіх видів і форм контролю;

б) залежними від характеру злочину, місця його скоєння, особливостей документування і обліку операцій, які впливають на оподаткування;

в) притаманними тільки для проведення експертних досліджень;

г) однаковими не залежно від характеру злочину, місця його скоєння, особливостей документування і обліку операцій, які впливають на оподаткування;

10. Під поняттям «методика проведення судової експертизи» слід розуміти

а) послідовність дій експерта з метою виконання певного завдання;

б) систему методів експертного дослідження;

в) результат наукової роботи, що містить систему методів експертного дослідження, які застосовуються в процесі послідовних дій експерта з метою виконання певного завдання;

г) сукупність прийомів та способів їх застосування в процесі проведення експертного дослідження конкретного об'єкту.

11. Під час проведення експертиз (експертних досліджень) з метою виконання певного експертного завдання експертами не використовуються:

а) методики проведення судових експертиз

б) чинні республіканські стандарти колишньої УРСР ;

в) листи-зауваження Міністерства юстиції України;

г) науково-технічна, довідкова література

12. Визначення способу проведення експертизи (вибір певних методик, (методів дослідження)) належить до компетенції:

а). експерта

б). слідчого БЕБ

в). прокурора, який здійснює нагляд за кримінальним провадженням;

г). співробітника оперативного підрозділу

Рекомендована література:

Основна: [6; 20-27]

Додаткова: [1-10; 14; 23; 26]

Інформаційні ресурси і Інтернеті: [1-4]

Міжнародні видання: [8; 9]

Семінарське заняття 3

Вид семінарського заняття: Семінар-кологвіум.

Тема семінарського заняття: Призначення судово-економічної експертизи у фінансових розслідуваннях.

Мета семінарського заняття: Закріпити отримані на лекціях знання стосовно суб'єктів та порядку призначення судово-економічної експертизи у кримінальному провадженні з питань ухилення від сплати податків.

Питання для обговорення:

1. Суб'єкти призначення судово-економічної експертизи у фінансових розслідуваннях.
2. Передумови та випадки призначення судово-судово-економічної експертизи у фінансових розслідуваннях.
3. Порядок призначення судово-економічної експертизи у фінансових розслідуваннях.
4. Процесуальний документ про призначення економічної експертизи, його структура та зміст.
5. Межі компетенції експерта-економіста.
6. Взаємодія слідчого та експерта-економіста на завершальному етапі судово-економічної експертизи.

Завдання та методичні вказівки для проведення семінарського заняття: За матеріалами лекції «Порядок призначення судово-економічної експертизи у фінансових розслідуваннях» та самостійної роботи за вказаною темою виконайте наступні завдання.

Завдання 1. Використовуючи норми Кримінально-процесуального кодексу, Закону України «Про судову експертизу», Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, заповнити вільні поля рисунку.

	Судово-економічна експертиза у фінансових розслідуваннях з питань оподаткування призначається коли
→	1)
→	2)
→	3)
→	4)

Рис.1 Умови призначення судово-економічної експертизи у фінансових розслідуваннях з питань оподаткування

Завдання 2. Під час проведення первинної експертизи підприємства «Арго» слідчим встановлено, що висновок експерта є недостатньо обґрунтованим і містить істотні порушення діючих процесуальних норм. Тому слідчим призначено проведення дослідження за участю декількох експертів-фахівців у одній галузі знань.

Необхідно:

1. Визначити, який вид експертиз буде призначено в даному випадку?
2. Яка особа є суб'єктом призначення експертизи та яким процесуальним документом оформляється призначення експертизи?

Завдання 3. Разом з Постановою слідчого БЕБ про призначення судово-економічної експертизи до державної експертної установи надійшли матеріали кримінального провадження № 0008623. В Постанові на вирішення експертизи поставлені такі питання:

1. Чи є доцільним та економічно обґрунтованим укладення підприємством «Астра» договору № 2 від 07.10.20__ р. з комерційною фірмою «Ява»?
2. Хто з посадових осіб підприємства «Астра» та в якій мірі є відповідальним за проведення господарських операцій за вказаним договором?

3. Чи підтверджуються документально висновки акту виїзної планової документальної перевірки № 22/2-96 від 28.01.20__ р.) щодо донарахування підприємству «Астра» податку на прибуток в сумі 60 тис. грн за 20__ р.?

Необхідно:

1. Визначити, які з питань відносяться до компетенції експерта-економіста. Пояснити чому.
2. За питаннями, поставленими у межах компетенції експерта-економіста, визначити, які об'єкти необхідно дослідити.

Завдання 4. Розташувати наведені види робіт відповідно до стадій процесу судово-економічної експертизи. Відповідь оформити у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Назва стадії процесу судово-економічної експертизи	Вид роботи
Підготовча стадія	
Організаційно-методична стадія	
Дослідна стадія	
Стадія узагальнення оцінки і реалізації результатів	

Види робіт:

- 1) опрацювання методики проведення експертизи;
- 2) виконання конкретних процедур, передбачених методикою дослідження;
- 3) групування і систематизація недоліків;
- 4) допит експерта;
- 5) підбір експертів;
- 6) підбір нормативно-правових актів із досліджуваних питань;
- 7) вивчення експертом-економістом змісту завдання;
- 8) складання календарного плану-графіку проведення експертизи;
- 9) визначення змісту і повноти матеріалів справи;
- 10) складання завдання на проведення експертизи;
- 11) оцінка висновку експерта;
- 12) розроблення пропозицій з профілактики виявлених недоліків.
- 13) попереднє вивчення якості наданих документів
- 14) дослідження документів за формою та суттю

Завдання 5. Поставити у відповідність поняття та їх зміст

Функції судово-економічної експертизи	Визначення
1. Інформаційна (доказова)	А полягає в тому, що експерт-економіст, досліджуючи надані йому матеріали справи, встановлює обставини, що мають значення для правильного її розв'язання
2. Гносеологічна (пізнавальна)	Б полягає в розробці спеціальних заходів (рекомендацій) для усунення обставин вчинення злочинів та доведення їх до відома слідчого, суду.
3. Криміналістична	В полягає в тому, що висновок, який склав експерт-економіст містить інформацію, на підставі якої приймаються рішення слідчим щодо обставин кримінального провадження
4. Профілактична	Г полягає в тому, що судово-економічна експертиза є одним із засобів встановлення причин вчинення злочинів

Завдання для самоконтролю:

Тести

1. Суб'єкт призначення судово-економічної експертизи – це
 - а) особи до повноважень яких належить визначення необхідності її призначення та документального оформлення цього рішення шляхом винесення постанови або ухвали про призначення СЕЕ;
 - б) особи до повноважень яких належить проводити експертні дослідження;
 - в) учасники судового процесу;

г) всі відповіді правильні.

2. Залучення експерта-економіста здійснюється за таких умов (вказати всі вірні відповіді):

а) необхідність встановлення фактичних обставин справи, що потребують належного обґрунтування;

б) наявність знань з бухгалтерського обліку та інших економічних наук для встановлення фактичних обставин;

в) розгляду справи у суді;

г) досудового провадження.

3. Підстави призначення СЕЕ визначаються

а) обставинами конкретної справи, порушеної проти юридичної або фізичної особи;

б) необхідністю отримання доказів по справі, порушеної проти юридичної або фізичної особи;

в) слідчим БЕБ по справі, порушеної проти юридичної або фізичної особи;

г) всі відповіді вірні.

4. Передумовами призначення судово-економічної експертизи у фінансових розслідуваннях з питань оподаткування можуть бути:

а) наявність знань з бухгалтерського обліку та інших економічних наук для встановлення фактичних обставин;

б) необхідність дослідження питань, які не можуть бути вирішені слідчим в процесі кримінального провадження і потребують спеціальних знань експерта-економіста;

в) необхідність встановлення фактичних обставин справи, що потребують належного обґрунтування;

г) всі відповіді правильні.

5. Чи може висновок судової економічної експертизи поставити під сумнів висновки, зроблені під час проведення документальних перевірок органами ДПСУ?

а) ні;

б) так;

в) тільки в частині нарахування штрафних санкцій;

г) тільки в частині донарахування податків.

6. Судово-економічна експертиза призначається слідчим детективом БЕБ

а) під час кримінального провадження;

б) під час розгляду справ у суді;

в) до початку відкриття кримінального провадження;

г) всі відповіді вірні.

7. Призначення судово-економічної експертизи слідчим детективом БЕБ під час кримінального провадження є

а) обов'язковим;

б) не обов'язковим;

в) обов'язковим для територіального органу БЕБ, у провадженні якого знаходиться кримінальна справа;

г) доцільним, з врахуванням обставинами кримінального провадження.

8. Момент призначення судово-економічної експертизи у кримінальному провадженні обирає

а) керівник БЕБ;

б) керівник відповідного департаменту БЕБ;

в) слідчий детектив БЕБ, враховуючи конкретні обставини справи;

г) особа, проти якої здійснюється розслідування кримінального провадження.

9. Взаємодія слідчого детектива БЕБ з експертом-економістом передбачає:

а) контроль дотримання експертом строків проведення експертизи та створення йому необхідних умов для успішного виконання роботи;

б) ознайомлення слідчого з планом роботи та обраною методикою дослідження;

в) надання додаткових матеріалів, які необхідні для повного проведення експертного дослідження;

г) всі відповіді вірні.

10. Який документ є безпосередньою підставою для проведення судово-економічної експертизи:

- а) наказ слідчого;
- б) постанова слідчого детектива;
- в) Ухвала слідчого судді;
- г) постанова керівника відповідного департаменту БЕБ.

11. Зазначте, в якій частині Постанови про призначення судово-економічної експертизи викладаються факти справи та обставини, у зв'язку з якими виникла потреба у спеціальних економічних знаннях:

- а) описовій;
- б) вступній;
- в) резолютивній;
- г) додатковій;

12. Зазначте, з яких частин, згідно із процесуальними нормами, складається Постанова про призначення судово-економічної експертизи:

- а) описової;
- б) вступу;
- в) резолютивної;
- г) всі відповіді вірні.

13. Зазначте, в якій частині Постанови про призначення експертизи вказується вид додаткової чи повторної експертизи:

- а) у вступній;
- б) у дослідній;
- в) у описовій;
- г) у результативній.

Рекомендована література:

Основна: [1; 10; 11; 12; 25; 27]

Додаткова: [2; 5; 6; 12; 25; 28]

Інформаційні ресурси і Інтернеті: [1-4]

Міжнародні видання: [2; 6; 10; 11]

Семінарське заняття 4

Вид семінарського заняття: Семінар-контрольна.

Тема семінарського заняття: Етапи процесу експертного дослідження та їх інформаційне забезпечення.

Мета семінарського заняття: Перевірка засвоєння студентами лекційного матеріалу та самостійної роботи за темою «Інформаційне забезпечення судово-економічної експертизи в оподаткуванні».

Питання для контролю та обговорення:

1. Організаційні заходи щодо проведення судово-економічної експертизи в експертній установі.
2. Стадії процесу судово-економічної експертизи.
3. Документальне оформлення проведення судово-економічної експертизи в експертній установі.
4. Планування судово-економічної експертизи.
5. Структура та зміст Плану-графіку судово-економічної експертизи.
6. Строки проведення судово-економічної експертизи.
7. Вимоги до питань, які надаються експертам для проведення судово-економічної експертизи.
8. Попереднє вивчення матеріалів експертом-економістом.
9. Суть інформації, її види та роль в економічній експертизі.
10. Структура інформаційного забезпечення судово-економічної експертизи.
11. Основні завдання інформаційного забезпечення судово-економічної експертизи.
12. Складові системи інформаційного забезпечення судово-економічної експертизи.

13. Професійній інформаційній комунікації, рівні пізнавальності інформації та якісних характеристиках змісту інформаційного забезпечення судово-економічної експертизи.

14. Класифікація облікових документів.

15. Використання даних аналітичного та синтетичного обліку в судово-економічній експертизі нарахування та сплати податків.

16. Характеристика документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності як об'єктів судово-економічної експертизи.

17. Класифікація документів за якістю їх інформації.

18. Поняття доброякісних та недоброякісних документів.

19. Поняття фальсифікованих документів.

20. Використання експертом-економістом неофіційних записів в судово-економічній експертизі.

21. Склад документів, які передаються для проведення судово-економічної експертизи.

22. Характерні риси правопорушень, пов'язаних з ухиленням від сплати податків та їх відображення в обліковій документації.

23. Послідовність дослідження документів, наданих для судово-економічної експертизи.

24. Роль первинних документів в процесі судово-економічної експертизи.

25. Методичні прийоми та способи документалістики документів на кожному етапі дослідження первинних бухгалтерських та інших документів.

Завдання та методичні вказівки проведення семінарського заняття:

Семінар-контрольна проводиться у вигляді самостійної письмової роботи за окремими питаннями з наступним обговоренням. Форма роботи – контрольний диктант. Проводиться семінар за раніше вивченим матеріалом. На письмову роботу відводиться до 80 % часу семінару. Час, що залишився, присвячується розгорнутому обговоренню питань семінару та оцінюванню роботи здобувачів вищої освіти.

Завдання для самоконтролю:

Тести

1. Економічна інформація — це:

- а) повідомлення про господарські операції;
- б) повідомлення про об'єкти експертизи;
- в) сукупність документів про виробничо-фінансову діяльність платника податків;
- г) економічні показники.

2. Система інформаційного забезпечення судово-економічної експертизи – це

а) сукупність певних відомостей, які характеризують фактичний стан об'єкта експертного дослідження та його нормативно-правове регулювання;

б) сукупність інформації, яка міститься у матеріалах кримінального провадження;

в) сукупність відомостей, які містяться у матеріалах, наданих експерту на дослідження;

г) всі відповіді вірні.

3. Одиниця інформаційної сукупності

а) реквізити;

б) економічні показники;

в) масив;

г) всі відповіді вірні.

4. Вкажіть стадії процесу експертного дослідження?

а) стадія оцінки інтелектуальних і матеріальних доказів судово-економічної експертизи, дослідна стадія, організаційна та узагальнення результатів експертного дослідження;

б) підготовча, організаційна, стадія підготовки висновку експерта-економіста

в) дослідна стадія, підготовча, організаційно-методична та узагальнення результатів експертного дослідження;

г) попередня стадія, організаційна, методична, підготовки висновків експерта-економіста експерта-економіста

5. Стадія узагальнення результатів судово-економічної експертизи передбачає такі етапи:

а) систематизація результатів;

б) групування результатів;

в) складання експертного висновку;

г) всі відповіді вірні.

6. До процедур судово-економічної експертизи належать:

а) дослідження взаємовідносин суб'єктів і об'єктів права;

б) інформаційне забезпечення експертного дослідження;

в) побудова організаційних, інформаційних моделей об'єктів, що досліджуються в експертизі;

г) вибір методики експертного дослідження.

7. Зазначте, на якій стадії процесу судово-економічної експертизи відбувається складання календарного плану-графіку проведення експертизи:

а) підготовчій;

б) проміжній;

в) організаційно-методичній;

г) дослідній.

8. Зазначте, на якій стадії процесу судово-економічної експертизи відбувається попереднє дослідження документів:

а) організаційно-методична стадія;

б) стадія узагальнення результатів експертного дослідження;

в) підготовча стадія;

г) стадія дослідження.

9. Строк проведення судово-економічної експертизи встановлюється

а) слідчим детективом;

б) керівником експертної установи;

в) експертом-економістом;

г) директором БЕБ.

10. Максимальний строк проведення судово-економічної експертизи становить

а) 60 календарних днів;

б) 30 календарних днів;

в) 90 робочих днів;

г) 90 календарних днів.

11. Найбільш типовими помилками при формулюванні запитань експерту-економісту є: Загальні строки проведення експертиз щодо матеріалів з невеликою кількістю об'єктів та вирішуваних питань і простих за характером досліджень становлять

а) постановка ревізійних запитань;

б) перекладання на експерта слідчих функцій;

в) невизначеність формулювання експертного завдання;

г) всі відповіді правильні.

12. Складові системи інформаційного забезпечення судово-економічної експертизи

а) реквізити, економічні показники, масив;

б) професійна інформаційна комунікація, пізнавальність інформації, зміст інформаційного забезпечення;

в) професійна інформаційна комунікація, економічні показники; реквізити;

г) всі відповіді правильні.

13. Професійна інформаційна комунікація – це

а) система взаємодії (контактів) між суб'єктами призначення та суб'єктами виконання експертного дослідження;

б) сукупність даних економічного характеру про факти, що дійсно відбулися у виробничій і фінансово-господарській діяльності підприємства і відображені у первинних документах бухгалтерського обліку, облікових регістрах бухгалтерського, оперативного і статистичного обліку, а також у звітності про діяльність підприємства;

в) інформація яка характеризує новизну конкретного підходу, обґрунтовує причину недоліків, зловживань та правопорушень;

г) інформація яка акумулює сукупність даних, відомих раніше (міститься в інших документах).

14. За рівнем пізнавальності джерела інформаційного забезпечення судово-економічної експертизи характеризуються

а) система взаємодії (контактів) між суб'єктами призначення та суб'єктами виконання експертного дослідження;

б) сукупність даних економічного характеру про факти, що дійсно відбулися у виробничій і фінансово-господарській діяльності підприємства і відображені у первинних документах бухгалтерського обліку, облікових регістрах бухгалтерського, оперативного і статистичного обліку, а також у звітності про діяльність підприємства;

в) інформація яка характеризує новизну конкретного підходу, обґрунтовує причину недоліків, зловживань та правопорушень;

г) інформація яка акумулює сукупність даних, відомих раніше (міститься в інших документах).

15. За змістом інформаційне забезпечення судово-економічної експертизи – це

а) система взаємодії (контактів) між суб'єктами призначення та суб'єктами виконання експертного дослідження;

б) сукупність даних економічного характеру про факти, що дійсно відбулися у виробничій і фінансово-господарській діяльності підприємства і відображені у первинних документах бухгалтерського обліку, облікових регістрах бухгалтерського, оперативного і статистичного обліку, а також у звітності про діяльність підприємства;

в) інформація яка характеризує новизну конкретного підходу, обґрунтовує причину недоліків, зловживань та правопорушень;

г) інформація яка акумулює сукупність даних, відомих раніше (міститься в інших документах).

16. План-графік проведення судово-економічної експертизи містить:

а) календарний фонд робочого часу експерта-бухгалтера на місяць;

б) перелік щоденних робіт експерта;

в) перелік робіт, які виконує експерт у процесі підготовки до проведення експертизи із зазначенням терміну їх виконання;

г) перелік робіт експертного дослідження і термін їх виконання.

17. Не можуть залучатися до проведення судових експертиз у фінансових розслідуваннях особи:

а) що працюють приватних НІСЕ

б) які не мають практичного досвіду роботи в науково-дослідних інститутах судових експертиз

в) які є працівниками науково-дослідних інститутів судових експертиз

г) що мають судимість

18. Судово-економічна експертиза може бути призначена

а) у справах про адміністративні правопорушення;

б) у кримінальних провадженнях;

в) у справах по вирішенню господарських спорів;

г) всі відповіді вірні.

19. Строк проведення експертизи починається:

а). з робочого дня, наступного за днем надходження матеріалів до експертної установи

б). при надходженні матеріалів до експертної установи

в). з дня складання постанови про призначення експертизи

г). з дня складання висновку експерта

20. Експерт не має право:

а). ознайомлюватися з матеріалами справи, які стосуються предмета експертизи

б). у разі виникнення сумніву щодо змісту та обсягу доручення невідкладно заявляти клопотання органу (особі), який (яка) призначив(ла) експертизу (залучив(ла) експерта), щодо уточнення поставлених експертові питань

в). проводити експертизу без письмової вказівки керівника (заступника керівника) експертної установи, керівника структурного підрозділу

г). указувати у висновку експерта на факти, виявлені під час проведення експертизи, які мають значення для справи, але стосовно яких йому не були поставлені питання, та на обставини, що сприяли (могли сприяти) вчиненню правопорушення

21. Експерту заборонено:

а). передоручати проведення експертизи іншій особі

б). забезпечення безпеки за наявності відповідних підстав

в). викладати письмово відповіді на запитання, які ставляться йому під час надання роз'яснень чи показань

г). одержувати винагороду за проведення експертизи та відповідно до законодавства компенсацію (відшкодування) витрат за виконану роботу та витрат, пов'язаних із викликом для надання роз'яснень чи показань, у разі якщо це не є його службовим обов'язком

22. Судовий експерт не несе кримінальної відповідальності згідно з чинним законодавством:

а). за надання завідомо неправдивого висновку

б). за злісне ухилення від явки до органів фінансових розслідувань або суду

в). за розголошення даних, що стали йому відомі під час проведення експертизи

г). за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків

Рекомендована література:

Основна: [14-22; 27]

Додаткова: [3; 4; 10; 11]

Інформаційні ресурси і Інтернеті: [1-4]

Міжнародні видання: [1-7]

Семінарське заняття 5

Вид семінарського заняття: Семінар-кологквіум.

Тема семінарського заняття: Методичні аспекти судово-економічної експертизи у фінансових розслідуваннях злочинів у сфері оподаткування

Мета семінарського заняття: Закріпити отримані студентами на лекціях знання за темами: «Методика судово-економічної експертизи та дослідження нарахування і сплати окремих податків».

Питання для обговорення:

1. Необхідність використання судово-економічної експертизи в досудовому розслідуванні у справах ухилення від сплати податку на прибуток, податку на додану вартість та податку з доходів фізичних осіб-найманих працівників.

2. Завдання експертних досліджень нарахування і сплати податків.

3. Особливості методики експертного дослідження нарахування і сплати податку на прибуток, податку на додану вартість, податку з доходів фізичних осіб.

4. Напрями та об'єкти експертного дослідження.

5. Орієнтовні питання експертизи документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності з питань нарахування та сплати податку на прибуток, податку на додану вартість, податку з доходів фізичних осіб.

6. Алгоритм та застосування методів експертних досліджень з питань нарахування і сплати податку на прибуток, податку на додану вартість, податку з доходів фізичних осіб.

7. Етапи застосування прийомів і способів документального контролю в ході експертного дослідження розрахунків з ПДВ.

8. Обліково-аналітичне забезпечення експертного дослідження розрахунків з ПДВ.

Завдання та методичні вказівки для проведення семінарського заняття: За матеріалами лекцій : «Методика судово-економічної експертизи та дослідження нарахування і сплати окремих податків» та самостійної роботи за вказаними темами виконайте наступні завдання.

Завдання 1. Систематизуйте об'єкти експертного дослідження розрахунків з ПДВ за видами: основні, додаткові та спеціальні. Відповідь оформити у вигляді рисунка.

Завдання 2. На підставі класифікації об'єктів експертного дослідження розрахунків з ПДВ, наведеної в завданні 1, надайте характеристику обліково-аналітичного забезпечення та вкажіть перелік рекомендованих до застосування прийомів дослідження щодо кожного об'єкта. Відповідь оформити у вигляді таблиці 1.

Обліково-аналітичне забезпечення експертного дослідження розрахунків з ПДВ

№ з/п	Документ	Характеристика обліково-аналітичного забезпечення	Прийоми експертного дослідження
1.			
2.			

Завдання 3. Розробити порядок застосування прийомів документального контролю у процесі експертного дослідження питань, пов'язаних з нарахуванням та сплатою ПДВ. Відповідь оформити у вигляді таблиці 2.

Таблиця 2

Етапи застосування прийомів і способів документального контролю в процесі експертного дослідження розрахунків з ПДВ

Етапи процесу експертного дослідження	Приєм (спосіб) дослідження документів

Завдання 4. На підставі класифікації об'єктів експертного дослідження розрахунків з ПДФО, надайте характеристику обліково-аналітичного забезпечення та вкажіть перелік рекомендованих до застосування прийомів дослідження щодо кожного об'єкта. Відповідь оформити у вигляді таблиці.

Обліково-аналітичне забезпечення експертного дослідження розрахунків з ПДФО

№ з/п	Документ	Характеристика обліково-аналітичного забезпечення	Прийоми експертного дослідження
1.			

Завдання 5. Розробити порядок застосування прийомів документального контролю в процесі експертного дослідження питань, пов'язаних з ПДФО. Відповідь оформити у вигляді таблиці

Етапи застосування прийомів і способів документального контролю в процесі експертного дослідження розрахунків з ПДФО

Етапи процесу експертного дослідження	Приєм (спосіб) дослідження документів

Завдання 6. В Акті документальної планової виїзної перевірки ТОВ «Козак», зазначається, що «...перевіркою повноти визначення витрат за період з 01.01.20__ р. по 31.12.20__ р. встановлено їх завищення на загальну суму 2442505 грн., яке виникло за результатами господарських взаємовідносин згідно Договору про надання послуг № 78 від 01.01.20_ р., укладеного ТОВ «Козак» з ТОВ «Фоззі-Фуд».

Необхідно вказати:

1. Предмет та основні об'єкти дослідження;
2. Методи, способи, прийоми дослідження визначених об'єктів. Навести приклади застосування вказаних прийомів, способів, методів;

Завдання для самоконтролю:**Тести**

1. Основними документами, що направляються на дослідження експерту-економісту є:
 - а) оригінал акту про результати документальної перевірки платника податків з питань дотримання вимог податкового, валютного та іншого законодавства, складений органом ДПСУ, з усіма додатками.
 - б) письмові пояснення керівника, головного бухгалтера й інших посадових осіб за висновками перевірки;
 - в) вилучені оригінали документів, облікових регістрів, форми фінансової та податкової звітності, що підтверджують факти виявлених правопорушень при нарахуванні і сплаті податків;
 - г) всі відповіді вірні.
2. Характерною рисою правопорушень, пов'язаних з ухиленням від сплати податків є те, що вони носять
 - а) прихований характер;
 - б) не системний характер;

- в) процесуально-правовий характер;
- г) всі відповіді вірні.

3. Який документ експерт досліджує першочергово

- а) акт про результати документальної перевірки платника податків з питань дотримання вимог податкового, валютного та іншого законодавства, складений органом ДПСУ;
- б) документи бухгалтерського, податкового обліку і звітності з питань нарахування та сплати податків;
- в) письмові пояснення керівника, головного бухгалтера й інших посадових осіб за висновками перевірки;
- г) неофіційні документи з питань нарахування та сплати податків.

4. За результатами дослідження акту про результати документальної перевірки платника податків експерт робить висновок

- а) що він може бути документальним підтвердженням здійснення господарських операцій, пов'язаних з оподаткуванням;
- б) що в ньому правильно застосовані норми чинного законодавства України до господарських операцій, що перевірялися в ході контрольно-ревізійних дій;
- в) про законодавчу необґрунтованість деяких положень акту перевірки;
- г) всі відповіді вірні.

5. За результатами дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності з питань нарахування та сплати податків експерт робить висновок

- а) що вони можуть бути документальним підтвердженням здійснення господарських операцій, пов'язаних з оподаткуванням;
- б) що в них правильно застосовані норми чинного законодавства України до господарських операцій;
- в) про законодавчу необґрунтованість деяких документів;
- г) всі відповіді вірні.

6. Зазначте, які з наведених документів є основними в розслідуванні операцій, пов'язаних з ухиленнями від сплати податків:

- а) первинні документи і облікові реєстри, які підтверджують факти правопорушень з приводу сплати податків;
- б) акти про результати документальних перевірок проведених органами ДПСУ;
- в) пояснення осіб, причетних до вчинення правопорушень щодо ухилення від сплати податків;
- г) висновки попередніх експертиз.

7. На кого покладаються обов'язки збору фактичних доказів у кримінальному провадженні щодо ухилення від сплати податків:

- а) на експерта-економіста;
- б) на бухгалтера підприємства;
- в) на слідчого БЕБ;
- г) на адвоката обвинуваченого.

8. Які дії забороняється виконувати експерту-економісту:

- а) самостійно збирати необхідні матеріали;
- б) знайомитися з матеріалами кримінальної справи;
- в) викладати письмово відповіді на питання, які ставляться перед ним під час допиту;
- г) клопотати про надання додаткових матеріалів

9. Зазначте, які з наведених матеріалів є основними для документального обґрунтування фактів ухилення від сплати податків:

- а) первинні документи і облікові реєстри, які підтверджують факти ухилення від сплати податків;
- б) акти документальної перевірки платника податків органами ДПСУ;
- в) пояснення осіб, причетних ухилення від сплати податків;
- г) законодавчі та нормативні документи

10. Об'єктами судово-економічної експертизи у кримінальних провадженнях, пов'язаних з утриманням ПДФО з найманих працівників, є:

- а) податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку;
- б) розрахунково-платіжна відомість працівника;
- в) розрахунково-платіжна відомість (зведена);
- г) всі відповіді вірні.

11. Судово-експертне дослідження питань, що стосуються розрахунків з ПДФО, починається з

- а) візуального вивчення документів;
- б) перевірки правової правомочності та статусу документів;
- в) дослідження операцій, які зафіксовані в документах;
- г) перевірки того, чи належать до компетенції експерта-економіста ті питання, що поставлені

до нього

12. Вкажіть першочерговість дій експерта-економіста у дослідженні документів, пов'язаних з утриманням ПДФО з найманих працівників

- а) визначення факту застосування податкової соціальної пільги;
- б) перевірка того, чи належать до компетенції експерта-економіста ті питання, що поставлені

до нього;

в) перевірка того, чи стосуються питання поставлені експертіві-економісту розрахунків ПДФО найманих працівників

- г) підтвердження сум виплаченого найманим працівникам доходу, з якого утримано ПДФО.

13. Основним прийомом судово-експертного дослідження питань, пов'язаних із нарахуванням та сплатою ПДФО є

- а) нормативна перевірка;
- б) аналіз;
- в) арифметична перевірка;
- г) логічна перевірка.

14. Основу методики дослідження експерта-економістом питань, пов'язаних зі сплатою ПДВ є:

а) питання організаційного та методичного характеру, пов'язанні з формуванням, обліком і сплатою суми податкового зобов'язання з ПДВ (особливостей бюджетного відшкодування ПДВ, документального оформлення обліку ПДВ, коригування нарахованих сум у суб'єктів, що перебувають на спеціальному режимі оподаткування, реєстрації платників податку та застосування ними систем оподаткування);

б) питання, пов'язані з формуванням, обліком та відшкодуванням суми податкового кредиту з ПДВ (достовірності відображення операцій за розрахунками з ПДВ в бухгалтерському обліку та звітності, які можуть стосуватися правомірності нарахування податкового кредиту, процесу формування та коригування його суми);

в) питання, пов'язані з нарахуванням, сплатою або відшкодуванням ПДВ (дати виникнення податкових зобов'язань, правильності їх нарахування за певними операціями; відшкодування податку на додану вартість, терміну його сплати, а також специфіки оподаткування окремих операцій та звільнених від оподаткування ПДВ);

- г) всі відповіді вірні.

15. Експерт починає дослідження питань, пов'язаних зі сплатою ПДВ з вивчення

- а) податкових накладних;
- б) реєстру отриманих і виданих податкових накладних;
- в) податкової декларації;
- г) додатків до податкової декларації.

16. Основним прийомом судово-експертного дослідження питань, пов'язаних із нарахуванням та сплатою ПДВ є

- а) нормативна перевірка;
- б) аналіз;
- в) арифметична перевірка;
- г) зустрічна перевірка.

17. Основним об'єктом експертного дослідження питань, пов'язаних із нарахуванням та сплатою ПДВ є

- а) податкові накладні;

- б) реєстру отриманих і виданих податкових накладних;
- в) податкової декларації з ПДВ;
- г) податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку.

18. Найбільш поширеними способами ухилення від сплати податку на прибуток є:

- а) зниження обсягів реалізованої продукції (товарів);
- б) приховування грошових коштів, отриманих від реалізації товарів;
- в) завищення собівартості продукції;
- г) всі відповіді вірні.

19. Методика судово-експертного дослідження питань, пов'язаних із нарахуванням та сплатою податку на прибуток може трансформуватися в залежності від

- а) суми зниження податкових зобов'язань;
- б) питань, що виносяться на розгляд експерта;
- в) практичного досвіду експерта-економіста;
- г) термінів проведення експертизи.

20. Якщо перед експертом-економістом ставляться питання щодо правопорушень, пов'язаних з товарно-матеріальними цінностями та їх впливом на визначення податку на прибуток, то йому необхідно досліджувати (вказати всі вірні відповіді):

- а) наявність залишків запасів підприємства, стан незавершеного виробництва на початок і на кінець звітного періоду;
- б) документи на готову продукцію, яка надійшла на склад;
- в) документи для нарахування заробітної плати працівникам виробництва;
- г) правильність проведення розрахунків амортизаційних відрахувань.

21. Якщо експерту-економіст має завдання обґрунтувати повноту і достовірність доходів і витрат платника податків на загальних підставах, то необхідно звернути увагу на

- а) наявність залишків запасів підприємства, стан незавершеного виробництва на початок і на кінець звітного періоду;
- б) документи на готову продукцію, яка надійшла на склад;
- в) документи для нарахування заробітної плати працівникам виробництва;
- г) правильність проведення розрахунків амортизаційних відрахувань.

Рекомендована література:

Основна: [13; 14-27]

Додаткова: [4; 12; 14; 21;]

Інформаційні ресурси і Інтернеті: [1-4]

Міжнародні видання: [6; 7;]

Семінарське заняття 6

Вид семінарського заняття: Семінар-кологквіум.

Тема семінарського заняття: Узагальнення результатів судово-економічної експертизи

Мета семінарського заняття: Закріпити отримані на лекціях знання за темою: «Висновок експертного дослідження та його використання у фінансових розслідуваннях».

Питання для обговорення:

1. Висновок судово-економічної експертизи, його структура та зміст.
2. Вимоги до формування висновку судово-економічної експертизи.
3. Особливості висновку експертного дослідження та повідомлення про неможливість надання висновку.
4. Форми висновків та доказове значення висновку експерта у фінансових розслідуваннях
5. Вимоги до складання висновку судового експерта-економіста.
6. Взаємодія слідчого та експерта-економіста на завершальному етапі судово-економічної експертизи.

Завдання та методичні вказівки для проведення семінарського заняття: За матеріалами лекції «Висновок експертного дослідження та його використання у фінансових розслідуваннях» та самостійної роботи за вказаною темою виконайте наступні завдання.

Завдання 1. Харківському НДІСЕ 24.05.20__ року надійшла Постанова слідчого БЕБ Управління у Харківській обл. Петренка Л.Б. про призначення судово-економічної експертизи

обґрунтованості віднесення ТОВ «Текст» сум ПДВ до податкового кредиту. На вирішення експерту поставлені такі питання:

1. Чи обґрунтовані висновки акту перевірки № 113 від 16.05.20__ р. щодо зменшення податкового кредиту з ПДВ на суму 6 026,07 грн за 2 квартал 20__ р.?

Для надання висновку подані такі документи ТОВ «Текст»:

- договірна документація;
- податкові накладні за 2 квартал 20__ р.;
- книги придбання товарів за 20__ р.;
- акти звірок взаєморозрахунків;
- акт перевірки № 113 від 16.05.20__ р.

Необхідно скласти висновок судово-економічної експертизи за умови, що на дослідження надані всі документи, а сума податкового кредиту з ПДВ підтверджена податковими накладними.

Завдання 2. 02.07.20__ р. до КНДІСЕ надійшла Постанова від 22.06.20__ р. старшого слідчого детектива про призначення судово-економічної експертизи у кримінальному провадженні № 309800007 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1, ч. 3 ст. 212 КК України, а саме, заниження суми податку на прибуток ТОВ «Фагот» на загальну суму 61973 грн. та заниження податкового зобов'язання з ПДВ на загальну суму 986123 грн. Дані правопорушення виявленні податківцями у ході проведення виїзної планової документальної перевірки ТОВ «Фагот», за результатами якої платнику податків вручені податкові повідомлення-рішення від 13.06.20__ р. № 0000543 та від 14.07.20__ р. № 0000649.

Необхідно:

1. Сформулювати питання, яке може бути поставлено на вирішення експертизи.
2. Вказати об'єкти експертного дослідження та джерела інформації для експерта.
3. Скласти вступну частину Висновку експерта за результатами проведення судово-економічної експертизи.

Завдання для самоконтролю:

Тести

1. Частина висновку експерта, де описується процес дослідження та його результати, а також дається обґрунтування висновків з поставлених питань, називається:

- а). вступна
- б). дослідна
- в). заключна
- г). резолютивна

2. Зазначте, в якій частині вказуються результати, що впливають з експертного дослідження:

- а) у вступній;
- б) у дослідній;
- в) у результативній;
- г) у висновку дослідження.

3. З яких частин складається Висновок експерта-економіста

- а) вступна, дослідна, мотивувальна;
- б) вступна, дослідна, заключна;
- в) вступна, мотивувальна, заключна;
- г) дослідна, мотивувальна, заключна.

4. З яких частин складається Повідомлення про неможливість надання висновку експерта

- а) вступна, дослідна, мотивувальна;
- б) вступна, дослідна, заключна;
- в) вступна, мотивувальна, заключна;
- г) дослідна, мотивувальна, заключна.

5. Повідомлення про неможливість надання висновку експерта складається у разі

- а) якщо поставлені перед експертом питання виходять за межі його спеціальних знань;
- б) якщо надані експерту матеріали є недостатніми для надання висновку
- в) якщо експерт є пов'язаною особою з фігурантами кримінального провадження.
- г) всі відповіді вірні

6. У вступній частині висновку експерта не зазначається:

- а). найменування експертної установи та/або ім'я, прізвище, по батькові експерта
- б). опис процесу застосування інструментальних методів дослідження та проведення експертних експериментів
- в). перелік об'єктів, що підлягають дослідженню, та зразків (у разі надходження)
- г). запис про відповідність матеріалів та об'єктів, що надійшли до експертної установи (експерта), матеріалам, зазначеним у документі про призначення експертизи (залучення експерта)

7. У вступній частині висновку експерта зазначаються:

- а). відомості про застосовані методи (методики) дослідження, умови їх застосування
- б). посилання на ілюстрації, додатки та необхідні роз'яснення до них
- в). дані про експерта (експертів): прізвище, ім'я та по батькові, посада, клас судового експерта, науковий ступінь та вчене звання, освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень, експертна спеціальність, стаж експертної роботи, дата та номер видачі свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта, ким видано та строк дії
- г). відомості про експертну оцінку результатів дослідження

8. Дослідницька частина висновку експерта не повинна включати:

- а). відомості про застосовані методи (методики) дослідження, умови їх застосування
- б). посилання на ілюстрації, додатки та необхідні роз'яснення до них
- в). експертну оцінку результатів дослідження
- г). запис про відповідність матеріалів та об'єктів, що надійшли до експертної установи (експерта), матеріалам, зазначеним у документі про призначення експертизи (залучення експерта)

9. Дослідницька частина висновку експерта повинна включати:

- а). спосіб доставки та вид упаковки досліджуваних об'єктів із зазначенням у необхідних випадках відомостей про те, чи впливав спосіб упаковки на їх збереженість
- б). експертну оцінку результатів дослідження
- в). перелік об'єктів, що підлягають дослідженню, та зразків (у разі надходження)
- г). перелік питань (дослівно у формулюванні документа про призначення експертизи (залучення експерта)), які поставлено на вирішення експертизи

10. Яким з перелічених вимог повинен відповідати висновок експерта -економіста

- а) відповідність процесуальним вимогам;
- б) об'єктивність;
- в) наукова обґрунтованість;
- г) всі відповіді вірні

11. Висновок експерта – це

- а) процесуальний документ, сформований на підставі проведеного дослідження, який дає відповідь на конкретно поставлені питання, пов'язаними із спеціальними знаннями в сфері оподаткування;
- б) процесуальний документ, в якому висловлена думка спеціаліста стосовно фактів правопорушень в сфері оподаткування;
- в) узагальнюючий документ, в якому висвітлено хід та результати експертного дослідження з питань ухилення від сплати податків;
- г) письмова відповідь спеціаліста в сфері оподаткування на поставлені йому питання для експертного вирішення.

Рекомендована література:

Основна: [2; 10; 11; 14-27]

Додаткова: [6; 16; 27; 28]

Інформаційні ресурси і Інтернеті: [1-4]

Міжнародні видання: [1-8]

Тематика завдань для поглибленого вивчення навчальної дисципліни

Теми рефератів.

1. Функції правоохоронних органів при здійсненні економічного контролю.
2. Форми використання спеціальних знань при розслідуванні правопорушень в сфері оподаткування.

3. Місце судово-економічної експертизи в системі економічного контролю.
4. Використання криміналістичної експертизи бухгалтерських документів у фінансових розслідуваннях з питань оподаткування.
5. Процесуальні особливості проведення судово-економічної експертизи у фінансових розслідуваннях в сфері оподаткування..
6. Класифікація матеріалів, що направляються на судово-економічну експертизу.
7. Взаємодія експерта-економіста і слідчого-детектива при розкритті правопорушень в сфері економіки.
8. Експертиза установчих та організаційно-правових документів підприємницьких структур.
9. Особливості проведення судово-економічної експертизи з питань нарахування та сплати екологічного податку.
10. Особливості проведення судово-економічної експертизи з питань нарахування та сплати акцизного податку.
11. Особливості проведення судово-економічної експертизи трансфертного ціноутворення.
12. Профілактична діяльність експерта-економіста.
13. Способи і форми реалізації пропозицій експерта-економіста.
14. Використання при організації та проведенні процесу судово-економічної експертизи новітніх методів збору інформації.
15. Неналежне ведення бухгалтерського обліку як спосіб ухилення від сплати податків.
16. Особливості застосування традиційних методичних прийомів фінансового контролю у судово-економічних дослідженнях.
17. Спеціальні методичні прийоми суміжних наук та спеціальні бухгалтерські знання у судово-бухгалтерській експертизі.
18. Процес експертних досліджень та його етапи
19. Планування судово-економічної експертизи: необхідність та шляхи удосконалення
20. Проблеми визначення обману і помилки в судово-економічній експертизі в оподаткуванні
21. Зарубіжний досвід побудови судово-економічної діяльності.
22. Організаційні основи процесу судово-економічної експертизи.
23. Особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах.

Рекомендована література

Основна:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (Редакція від 30.09.2016). // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.zakon5.rada.gov](http://www.zakon5.rada.gov). (дата звернення: 18.12.2017).
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. № 322-VIII (Редакція від 30.04.2017) // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.zakon5.rada.gov](http://www.zakon5.rada.gov). (дата звернення: 18.12.2017).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04. 2012 р. № 4651-VI (Редакція від 18.11.2016). // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.zakon5.rada.gov](http://www.zakon5.rada.gov).
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI (Редакція від 03.09.11.2022). // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.zakon5.rada.gov](http://www.zakon5.rada.gov).
5. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (Редакція від 01.01.2022). // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.zakon5.rada.gov](http://www.zakon5.rada.gov).
6. Про Бюро економічної безпеки України. Закон України від 28.01.2021 р. № 1150-IX (Редакція від 01.01.2022). // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.zakon5.rada.gov](http://www.zakon5.rada.gov).
7. Про затвердження Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2008 № 595 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.zakon5.rada.gov](http://www.zakon5.rada.gov).

8. Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів. Наказ Міністерства юстиції України 03.03.2015 № 301/5 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.zakon5.rada.gov](http://www.zakon5.rada.gov).

9. Про Координаційну Раду по проблемам судової експертизи при Міністерстві юстиції України. Положення затверджене Постановою Кабміну України від 16.11.1994 р. № 778. (Редакція від 16.11.2012). // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.zakon5.rada.gov](http://www.zakon5.rada.gov).

10. Порядок ведення Реєстру методик проведення судових експертиз. Наказ Міністерства юстиції України від 02.10.2008 р. №1666/5 (Редакція від 03.07.2015). // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.zakon5.rada.gov](http://www.zakon5.rada.gov). (дата звернення: 18.12.2017).

11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України. Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV(Редакція від 11.06.2017). // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.zakon5.rada.gov](http://www.zakon5.rada.gov).

12. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень. Затверджено Наказом Міністерства юстиції України 08.01.1998 р. № 53/5 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.zakon5.rada.gov](http://www.zakon5.rada.gov)

13. Реєстр методик проведення судових експертизи Міністерства юстиції України // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL :[http:// www.rmpse.minjust.gov.ua](http://www.rmpse.minjust.gov.ua)

14. Герасимович А.М. Судово-бухгалтерська експертиза. Ніжин, 2018 156 с.

15. Топоркова О.В., Акімова Н.С. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. Посіб. у структурно-логічних схемах. Харків. : ХДУХТ, 2018, 393с.

16. Шарманська В.М., Шарманська С.О., Головка І.В., Головка В.І. Судово-економічна експертиза. Київ, 2018. 421 с.

17.Нестор Н.В. Судові експертизи у процесуальному праві України. Київ, 2019. 424 с.

18.Туркот Н.С. Експертизи у кримінальному провадженні. Київ, 2020. 308 с.

Допоміжна:

1. Аніщенко О.В., Хомутенко О.В. Класифікація судових економічних експертиз на сучасному етапі розвитку судової експертизи. Криміналістика и судебная экспертиза. 2018. Том 18. С. 257-263.

2. Дуфенюк О.М. Досвід Польщі стосовно участі судового експерта у кримінальному провадженні // Науковий вісник 15.02.2018. URL.: http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyku/nvsvy/01_2018/30.pdf

3. Лакуста О.М Особливості судово-експертної діяльності в Україні та США, 2018р., URL.: https://dsum.edu.ua/upload/doc/konf_27.02.2018_3.pdf

4. Мисака Г. В. Теоретико-організаційні засади підвищення ефективності проведення судово-бухгалтерської експертизи // Матеріали економічного форуму. URL : http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvntu

5. Педь І. Інструменти оскарження висновків судової експертизи. URL : <https://uba.ua> > 2019-05-28 - (назва з екрану)

6. Романів С.Р., Будник Л.А., Саченко С.І. Судово-економічна експертиза в Україні: її економічна суть та кадрове забезпечення. // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. 2018. Випуск 23. С. 343-349

7. Федчишина В. В. Методика судово-бухгалтерської експертизи і підходи до визначення. URL : eztuir.ztu.edu.ua/1786/1/36.Pdf. (назва з екрану).

8. Федчишина В. Особливості призначення судово-економічної експертизи з питань обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами. // Підприємництво, господарство і право. – 2019, Вип. №5 С. 318-321

9. Шрамко О. Можливості судово-економічних експертиз при розслідуванні окремих корупційних злочинів // Актуальні проблеми правознавства. 2019 р. Випуск 1 (17). С. 162-169.

10. Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні: метод. рек. / С. С. Чернявський, О. Є. Користін, В. А. Некрасов та ін. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 164 с.

11. Гула Л. Теоретичні основи проведення комплексних судових експертиз. // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2018. Випуск 67. С. 125-129.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Сайт Міністерства юстиції України URL :<https://minjust.gov.ua/>
2. Сайт Бюро економічної безпеки. URL : <https://esbu.gov.ua/>
3. Сайт Київського науково-дослідного інституту судових експертиз URL :www.kniise.com.ua/
4. Сайт журналу «Будні експерта». Незалежний інститут судових експертиз. URL :
www.nise.com.ua

Міжнародні видання:

1. Council of Europe, the European Commission for the Efficiency of Justice, European Judicial Systems, 2012, raport dostępny na stronie: <http://euromed-justice.eu/document/coe-2012-european-judicial-systems-edition-2012-2010-data-efficiency-and-quality-justice>
2. P. Girdwoyń, Opiniabiegłego w sprawachkarnych w europejskim systemie prawnym. Perspektywy harmonizacji, Warszawa 2011, s. 71
3. G. Popa, I. Necula, Study on expert status in the European judicial systems, InternationalJournalofJuridicalSciences, no. 3(2013), s. 161.
4. B. Keulen, N. Kwakman, Experts and expert register In Europe. The national and the international level, URL <http://legalresearchnetwork.eu/wpcontent/uploads/2011/10/>

РЕЦЕНЗІЯ
на методичні рекомендації
до проведення семінарських занять з навчальної дисципліни
«Судові експертизи у фінансових розслідуваннях»
підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форми навчання
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Державний аудит; судово-економічна експертиза у
фінансових розслідуваннях»

Судово-економічна експертиза у своєму розвитку є економічним дослідженням злочинів у сфері оподаткування, що є об'єктами розслідування органами БЕБ.

Тому вкрай важливо, щоб при вивченні судово-економічної експертизи був практичний досвід дослідження реальних ситуацій. Оскільки, дослідження практичного матеріалу дозволяє здобувачам вищої освіти не тільки закріпити отримані на лекціях знання, а й поєднати їх з раніше отриманими знання із суміжних облікових дисциплін та поглибити їх. Навчальною програмою дисципліни «Судові експертизи у фінансових розслідуваннях» передбачено проведення семінарських занять. Семінарські заняття, як форма навчального процесу, передбачає обговорення здобувачами вищої освіти теми семінарського заняття під керівництвом викладача та виконання навчальних завдань.

Рецензовані методичні рекомендації мають комплексний характер і складаються з:

- вступу – де вказано навчальну мету та цілі проведення семінарських занять;
- пояснень за темами навчальної дисципліни;
- методичних вказівок до виконання навчальних ситуацій, які максимально наближені до практичної роботи органів БЕБ;
- завдань для самоконтролю у вигляді тестових завдань;
- тематики завдань для поглибленого вивчення дисципліни;
- списку рекомендованої літератури.

Структура методичних рекомендацій сприяє поглибленню теоретичних знань здобувачами вищої освіти і набуття практичного досвіду застосування окремих видів судових експертиз у фінансових розслідуваннях. Також допомагає краще пізнати інтелектуальний рівень кожного здобувача вищої освіти, донести до них потрібні знання та перевірити їх засвоєння. Кожне семінарське заняття відповідає певній темі навчальної дисципліни, що дає можливість поглибити, розширити й деталізувати знання отримані здобувачами вищої освіти на лекційних заняттях, виробити навички щодо їх використання на практиці, розвинути ініціативу та потяг до самостійного опрацювання матеріалу при підготовці до семінарських занять.

Рецензовані методичні рекомендації до проведення семінарських занять з навчальної дисципліни «Судові експертизи у фінансових розслідуваннях» відповідають вимогам методичного забезпечення вищого навчального закладу і можуть бути рекомендовані для використання у навчальному процесі для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форми навчання галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Державний аудит; судово-економічна експертиза у фінансових розслідуваннях»

Рецензент

В. А. Тарашенко, к.е.н., доцент кафедри
аудиту, державного фінансового контролю та аналізу

РЕЦЕНЗІЯ

на методичні рекомендації

до проведення семінарських занять з навчальної дисципліни
«Судові експертизи у фінансових розслідуваннях»
підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форми навчання
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійної програми «Державний аудит; судово-економічна експертиза у
фінансових розслідуваннях»

Методичні рекомендації для проведення семінарських занять з навчальної дисципліни «Судові експертизи у фінансових розслідуваннях» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форми навчання за напрямом підготовки 071 «Облік і оподаткування» складаються із завдань двох типів: перший тип передбачає вирішення навчальних ситуацій, другий – виконання завдань для самоконтролю знань та поглибленого вивчення дисципліни. Така побудова методичних рекомендацій забезпечує напрацювання практичних навичок у вирішенні навчальних завдань та ситуацій з використанням знань, отриманих під час лекційних занять та виконання самостійної роботи.

В процесі проведення семінарських занять здобувачі вищої освіти навчатимуться: обґрунтовувати необхідність призначення судових експертиз у фінансових розслідуваннях, встановлювати мету, предмет та об'єкти конкретного експертного дослідження, застосовувати прийоми дослідження документів, робити висновки за результатами експертизи та їх документування.

Тематика семінарських занять є логічною та послідовною, відповідає темам навчальної дисципліни, які передбачені робочою програмою. Позитивним є наявність тематики завдань для поглибленого вивчення навчальної дисципліни, які передбачають підготовку рефератів, проблематика яких є надзвичайно актуальною і спонукає здобувачів вищої освіти до самостійного осмислення, до аналізу конкретних процесів, а також до переосмислення усталених догм та стереотипів експертології.

Дана методична розробка виконана якісно, на належному науково-методичному рівні, відповідно до вимог методичного забезпечення вищих навчальних закладів, тому може бути рекомендована до використання у навчальному процесі для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форми навчання за напрямом підготовки 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Державний аудит; судово-економічна експертиза у фінансових розслідуваннях»

Рецензент

О.П. Колісник, к.е.н., доцент кафедри
обліку та консалтингу